

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

ЗБІРНИК

матеріалів IV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 20–21 квітня 2023 року)

Полтава
2023

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

ЗБІРНИК

**матеріалів IV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

(м. Полтава, 20–21 квітня 2023 року)

**Полтава
ПУЕТ
2023**

УДК 336-043.86
П78

Програмний комітет

Голова:

О. О. Нестуля, д-р іст. наук, професор, ректор Полтавського університету економіки і торгівлі (ПУЕТ).

Співголови:

Д. П. Дімітров, д-р екон. наук, професор, ректор Університету національного та світового господарства;

Л. О. Шавга, д-р екон. наук, професор, ректор Кооперативно-торгового університету Молдови, професор Університету «Dunarea de Jos»;

Х. Х. Назарзода, д-р техн. наук, доцент, ректор Таджикиського державного університету комерції;

С. О. Катажина, доктор філософії, професор Повісланського університету;

Н. С. Педченко, д-р екон. наук, професор, перший проректор ПУЕТ;

О. В. Манжура, д-р екон. наук, доцент проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ.

Організаційний комітет

Голова:

О. В. Ярш, канд. екон. наук, доцент завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ.

Члени організаційного комітету (ПУЕТ):

Т. П. Гудзь, д-р екон. наук, професор, професор кафедри фінансів та банківської справи;

О. В. Гасій, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи;

С. П. Прасолова, канд. екон. наук, доцент, заступник завідувача кафедри фінансів та банківської справи;

Г. М. Сидоренко-Мельник, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів та банківської справи;

А. М. Соколова, канд. екон. наук, доцент доцент кафедри фінансів та банківської справи;

О. В. Тимошенко, канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів та банківської справи;

М. М. Іващенко, директор інформаційного центру;

Л. М. Діденко, директор центру інформаційного забезпечення освітнього процесу;

Ю. В. Перегуда, директор міжнародного науково-освітнього центру;

Н. І. Манжура, завідувач науково-організаційного відділу.

П78 Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах : збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 20–21 квітня 2023 року). – Полтава : ПУЕТ, 2023. – 172 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-R). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-449-9

У збірнику подано матеріали доповідей, оприлюднених на IV Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах». Розраховано на наукових і науково-практичних працівників закладів вищої освіти та наукових установ, аспірантів, студентів, практичних працівників і широкий читачий загал.

УДК 336-043.86

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-449-9

© Полтавський університет
економіки і торгівлі, 2023

СПІВОРГАНІЗАТОРИ

**Полтавський університет економіки і торгівлі
Університет національного і світового господарства
(Болгарія)**

Повіслянський університет (Польща)

**Таджицький державний університет комерції
(Таджикистан)**

Кооперативно-торговий університет Молдови (Молдова)

Університет «Dunarea de Jos» (Румунія)

СЕКЦІЯ 7. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

*А. В. Адаменко, студент спеціальності
Бізнес-економіка, група БіЕк-11;*

*Ж. А. Кононенко, канд. екон. наук, доцент, науковий керівник
Полтавський університет економіки і торгівлі
м. Полтава, Україна*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІКИ

Україна та її економіка поступово адаптується до умов, які пов'язані з початком війни в країні. Ділова активність адаптується до обставин, пов'язаних з сучасністю, що відбулася у березні 2022 року. Про це нам свідчать результати опитувань надані НБУ, ЕВА, СГ «Рейтинг», Advanter Group, також показники окремих підприємств та дані фінансово-статистичної звітності підприємств народного господарства. Та варто зазначити, що Держстат призупинив публікацію майже всієї статистики на період воєнного стану в країні.

На рахунок експорту товарів з України, то за березень – червень (2022 року) він упав на 48 %, якщо порівнювати з цим самим періодом минулого року, імпорт – на 37 %. Якщо спостерігати за темпами падіння імпорту товарів за 2022 рік, то вони мають невтішний характер. Можна зазначити, що експорт відновлюється значно слабше, якщо взяти показники за окремий місяць то він не перевищує 8 %, що здається значно кращим, ніж експорт товарів у річному вираженні, який і далі продовжує падати [1].

Ми можемо спостерігати дефіцит платіжного балансу за перше півріччя 2022 року, який становить 8,1 млрд дол. проти 0,3 млрд дол. профіциту за перше півріччя 2021 року. Дефіцит зачепив не тільки платіжний баланс, а і торговельний, який становить 6,8 млрд дол. на 2022 рік.

На початок 2022 року офіційний курс гривні знизився на 34 %. НБУ намагався дотримуватися політики фіксованого

курсу з самого початку війни. Цей процес тривав до 20 липня, НБУ штучно стримував валютний курс на рівні 29,25 грн/дол., та цими кроками держава та її економіка втрачала міжнародні резерви. З початку січня та закінчуючи червнем резерви скоротилися на 26 %, або 8,1 млрд доларів [2].

Такі шляхи рішення однієї проблеми завдали великої шкоди експортерам, а отже, і самій економіці країни, її доходам та бюджету. НБУ прийшов до висновку, що потрібно знизити офіційний курс гривні до долара на 25 %, тобто це 36,5686 грн за долар. Такі значущі зміни курсу валюти спровокували шквал критики у бік регулятора, а особливо така критика була від імпортерів. Державі та її бізнесу, як в середині країни, так і на міжнародному рівні, потрібна послідовна і передбачувана політика, особливо від НБУ та Мінфіну, адже, бізнес і так працює в умовах украй високої невизначеності [3].

Таблиця 1 – Основні тренди економіки воєнного часу

Основні тренди економіки воєнного часу	
1	Стагфляція (спад виробництва і зростання інфляції одночасно – до 21,5 % р/р у червні)
2	Несистемна економічна політика влади
3	Зростання частки держави й стиснення приватного сектору (зайнятість, доходи), дефіцит зведеного бюджету за 2022 р. очікується на рівні 26–28 % ВВП (без урахування грантів)
4	Критична залежність від зовнішньої підтримки як у війні, так і в економіці
5	Виживання бізнесу відбувається не завдяки державній політиці, а всупереч їй
6	Зростання частки тіньової економіки (стиснення офіційної, що характерно для криз)

Джерело: власна розробка.

Україна втрачає підприємства, які знаходяться на окупованих територіях. Їх загальна сума складає близько 388 підприємств. Однак, це не так страшно та важливо, як втрата людей, адже, найважливіша складова економіки – це люди. За статистичними підрахунками після 24 лютого з території України виїхало не менше 6 млн людей, сюди включаються і ті, хто були вивезені

на територію окупантів. Якщо зараз проблема зайнятості актуальна, то, як тільки економіка ввійде до фази відновлення – це спричинить дефіцит трудових ресурсів на ринку праці. Тобто, те ВВП, яке було до довоєнного часу на рівні 200 млрд дол., створювати буде нікому[4].

Розглядаючи перший квартал ми можемо побачити, що ВВП упав на 15,1 %, якщо порівнювати з аналогічним періодом 2021 року. А от падіння ВВП у другому кварталі, НБУ оцінює на рівні 39,3 %. На валовий продукт впливають не тільки втрати активів і воєнні дії на території України, а і цілий ряд економічних проблем.

Економічні проблеми 2022–2023 років:

- порушення логістики;
- проблеми із забезпечення сировиною, зростання собівартості виробництва продукції;
- скорочення внутрішнього попиту, міграція, падіння доходів населення;
- непослідовна нескоординована політика НБУ, Мінфіну, Мінекономіки, ОП і ВРУ;
- зростання невизначеності, збільшення трансакційних витрат бізнесу та прямих фінансових втрат [5].

Таблиця 2 – Інструменти державної політики, які завдали шкоди економіці

Інструменти державної політики, які завдали шкоди економіці:	
1	Зафіксований, тривалий час незмінний курс НБУ для експортерів, який, власне, став додатковим податком у розмірі до 25 % від виручки
2	Миттєве підвищення Нацбанком процентної ставки з 10 до 25 % (тоді як Мінфін утримує ставки за ОВДП на рівні 9,5–16 %)
3	Збільшення тиску на бізнес, зростання перевірок
4	Введення податку 2 % з обороту паралельно з іншою системою в дії, а потім доповнення до нього 20 % ПДВ на імпорті
5	Обмеження на виїзд чоловіків, у т. ч. власників і працівників експортоорієнтованих підприємств (обмеження зовнішньоекономічної діяльності)

Джерело: власна розробка.

Українська економіка переживає період відскоку та часи коли поглинання і адаптація до всіх шоків, що завдали по нашій країні, дають короткостроковий імпульс для зростання у вигляді зовнішньої фінансової допомоги, що надходить до бюджету. Зростають державні витрати на оборону, зарплати військовим, яка виконує функцію стабілізатора та соцзахист.

Ситуація серйозно погіршується і по цей день на тлі:

- а) загострення воєнної ситуації;
- б) скочування ключових економік світу в рецесію;
- в) відволікання партнерів від допомоги Україні;
- г) падіння зовнішнього попиту та цін на сировинні товари;
- д) збереження високих цін на енергоресурси й необхідність купувати газ;
- е) неефективної політики економічних регуляторів;

Стан держави, економіка якої знаходиться у процесі військових дій, неможливо утримати на належному конкурентоспроможному рівні, не підтримуючи її економіки. Вектором у рішенні цього питання може виступити створення Антикризового плану, що буде враховувати всі економічні регулятори та їх подальші скоординовані дії. Останні мають повністю корелювати зі стратегічними цілями нашої держави. Основою успіху є чітке та обґрунтоване створення такого плану Антикризовим штабом [6].

Список використаних інформаційних джерел

1. Українське суспільство в умовах війни 2022. URL: <https://i-soc.com.ua/assets/files/monitoring/maket-vijna...2022dlya-tipografiivse.pdf>.
2. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/aktivi-natsionalnogo-banku-zbilshilasya-na-3-za-pershe-pivrichchya-2022-roku>.
3. Чому НБУ змінив курс? URL: https://lb.ua/economics/2022/07/22/523921_366_chomu_nbu_zminiv_kurs_grivni_i_shcho.html.
4. Відбудова України: принципи та політика. URL: https://cepr.org/system/files/2022-12/reconstruction%20book_Ukrainian_0.pdf.
5. ВВП України в четвертому кварталі 2022 року впав майже на третину – статистика. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-vvp-ukrajina-padinnya/32316062.html>.
6. Економічні наслідки війни в Україні відчують далеко за її межами. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-60619288>.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЕКОСИСТЕМИ У НАПРЯМІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Брусев Н. О.

Заходи щодо цифровізації українського
бізнесу в умовах євроінтеграції..... 4

Tyshchenko V. F., Ivanova D. S.

Formative factors regarding the activity
of implementation of digital transformation tools by enterprises..... 6

Іщук Л. І., Кулініч А. С.

Роль технологій блокчейн у розвитку
фінансових інститутів та банків..... 9

Kulyk Viktoriya.

Gender equality in Ukrainian IT sector 12

Ніколаєва А. М.

Вплив фінансових інновацій на
розвиток ринку фінансових послуг..... 14

Cherniavska O. V., Cherniavska O. D.,

Evanson K., Bilic S., Jarvis M.

Unlocking university fundraising potential with the help
of artificial intelligence and innovation technology 17

Шуканов П. В.

Фінансово-економічна глобалізація в умовах
формування універсального метафізичного простору..... 22

СЕКЦІЯ 2. ФІНАНСИ ПУБЛІЧНОГО СЕКТОРА В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПРОЄКТИ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Ганзюк С. М.

Індикатори фінансової безпеки
України в невизначених умовах..... 26

Соколова А. М.

Страхова екосистема України як перспектива розвитку
страхового ринку в умовах діджиталізації..... 90

Хома І. Б.

Проблеми та ризики запровадження нових
технологій у страхуванні в умовах війни 93

СЕКЦІЯ 6. ФОНДОВИЙ РИНОК ТА ЙОГО ЦИФРОВІ ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ

Єгорова О. В., Книш С. І., Томілін О. О.

Принципи венчурного інвестування..... 97

Квасницька Р. С.

Реалії обігу криптовалют в Україні 100

СЕКЦІЯ 7. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Адаменко А. В., Кононенко Ж. А.

Проблеми та перспективи економіки 105

Аранчій В. І., Краснікова О. М., Радочіна Ю. І.

Проблеми та перспективи реформування агробізнесу 109

Гудзь Т. П., Литвинюк М. В.

Методологічний аспект взаємозв'язку
категорій рівноваги та безпеки системи 111

Гуцалюк О. М., Бондар Ю. А.

Взаємодія фінансового та реального секторів економіки..... 113

Дроботя Я. А., Дорошенко О. О.

Функціонування бізнесу в умовах викликів сьогодення 117

Животенко В. О., Богданівський В. В.

Форми фінансової діяльності підприємств
сфери туризму та їх особливості..... 120

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

ЗБІРНИК

матеріалів IV Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 20–21 квітня 2023 року)

Дизайн обкладинки *П. В. Кійченко*
Комп'ютерне верстання *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 10.
Зам. № 297/2082.

Видавець і виготовлювач
Полтавський університет економіки і торгівлі,
к. 115, вул. Ковалю, 3, м. Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.